

RAAP België - Rapport 432

AZ Rivierenland, Tisseltsesteenweg Willebroek

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2019L43

RAAP

Eke
2020

Colofon

Titel:

AZ Rivierenland, Tisseltsestenweg
Willebroek

Archeologienota Archeologisch Vooronderzoek
Programma van maatregelen - 2019)

Status: concept

Datum: 10 februari 2020

Auteur: F. Beke

Projectbegeleiding: M. Van de Vijver

Projectcode: WITI01

Raaproject:

Erkend archeoloog(type1) : RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie:

RAAP België, Begoniastraat 13, 9810 Eke

Bevoegd gezag: agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BVBA

Begoniastraat 13

9810 Eke

telefoon: 09/311 56 20 - 0498/44 16 99

E-mail: raap@raap.be

© RAAP België bvba, 2020

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Gemotiveerd advies

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (2019L43) werden voldoende gegevens verzameld om een gefundeerde uitspraak te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed in de ondergrond van het plangebied, en de impactgraad die de geplande bouw van een nieuwe dagkliniek te Willebroek.

1.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

Zoals het toponiem Willebroek al indiceert bevindt de gemeente zich in een landschappelijk drassig gebied. De bodem bestaat uit natte alluviale afzettingen van zandleem. Vanuit landschappelijk perspectief is de locatie van het plangebied, omwille van haar lage topografie en natte ondergrond, minder interessant voor bewoning. Met gravend archeologisch onderzoek in de directe omgeving van het plangebied is vastgesteld dat er op lokaal hoger gelegen delen in dit drassig landschap wel bewoningssporen aanwezig kunnen zijn uit de metaaltijden en Romeinse tijd. Op basis van het digitaal hoogtemodel is het plangebied gelegen op een flank van een dergelijk donk. De drassige gronden van en rond het plangebied worden in de middeleeuwen ingedijkt waarna ze omgevormd worden tot landbouwgrond. Uit historisch kaartmateriaal blijkt dat het plangebied tot in het begin van de 20ste eeuw als landbouwgrond gebruikt is.

Uit de verstoringshistoriek van het plangebied is ook gebleken dat deze grotendeels (81%) vergraven werd met de bouw van twee ziekenhuizen: Hospice de Naeyer in 1908 en het huidige Sint-Jozefziekenhuis in 1986. Op een smalle strook langs de Tisseltsesteenweg zou de bodem intact kunnen zijn maar hier is de impact van de werken beperkt tot het nivelleren van de terreinen. Bovendien is deze smalle zone zowel in oppervlakte als in breedte beperkt waardoor een ruimtelijke context voor de potentiële archeologische structuren afwezig is.

Concluderend kan er dus gesteld worden dat:

- jongere sporensites (neolithicum – middeleeuwen) kunnen verwacht worden ter hoogte van het plangebied. Indien deze sites aanwezig zijn kan gesteld worden dat deze reeds grotendeels vergraven werden door de historische bebouwing. De kenniswaarde is dan vermoedelijk ook te laag voor het uitvoeren van verder vooronderzoek naar eventuele archeologische resten.
- relevante steentijd-niveaus, indien aanwezig, niet beschadigd of vernietigd zullen worden tijdens de geplande werkzaamheden.

1.3 Impactbepaling

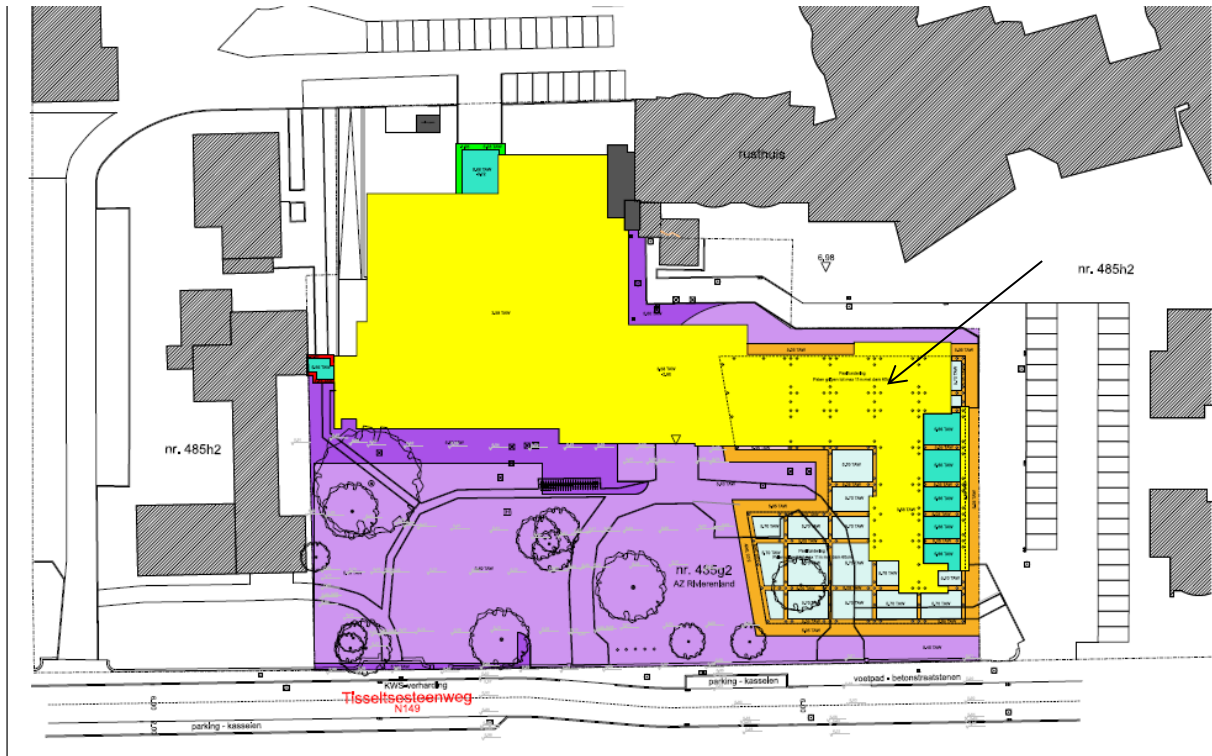
De geplande ingrepen bestaan uit:

- De **sloopwerken** (geel gemarkeerd op Figuur 1) zullen zich beperken tot het afbreken van de bovengrondse infrastructuur en het uitbreken van de bestaande kelder, de impact op de intacte bodem is hierdoor beperkt.
- Met de **bouw van een nieuwe dagkliniek en een kinderdagverblijf** zal de bodem zowel verstoord worden door vergraving als door het plaatsen van funderingspalen.
 - o Doordat de nieuwe gebouwen niet onderkelderd worden zal de vergraving beperkt blijven tot maximaal 1 meter onder het huidige loopvlak.¹ Het betonnen kader dat de funderingspalen met elkaar verbindt zal lokaal voor een extra vergraving zorgen die 1,1 tot maximaal 1,7m diep gaat onder het huidige looppniveau (oranje ingekleurd op Figuur 1).
 - o De funderingspalen (zwarte punten op Figuur 1) zelf verstoren weliswaar diep: 6 tot 9m maar hun omvang is eerder beperkt door de diameter van deze structuren (50-60 cm).
- Uit de TAW hoogten van de bouwplannen blijkt dat het terrein voor het huidige ziekenhuis (paars gemarkeerd op Figuur 1) genivelleerd zal worden door het afgraven tot op +5,4 TAW. De impact is het grootst aan noordelijke zijde, net voor de huidige gebouwen waar ca. 90 cm wordt afgegraven, centraal wordt nog 70 cm afgegraven en aan de straatkant dient slechts 20 cm te worden afgegraven. Met deze nivelleringswerken zullen de geplande parkeerplaatsen op het zelfde niveau als het straatniveau komen te liggen.

Als we de verstoringshistoriek vergelijken met de dimensies van de geplande werkzaamheden kunnen we vaststellen dat de geplande ingreep zich grotendeels (+6700m² of 81%) situeert in reeds verstoord grond. Op een smalle strook langs de Tisseltsesteenweg zou de bodem intact kunnen zijn maar hier is de impact van de werken beperkt tot het nivelleren van de terreinen. Bovendien is deze smalle zone zowel in oppervlakte (ca. 1040m²) als in breedte (gemiddeld 9m) beperkt waardoor een ruimtelijke context voor de potentiële archeologische structuren afwezig is (zie Figuur 1; Figuur 2). De geplande werkzaamheden hebben dus slechts een beperkte invloed op potentieel archeologisch erfgoed dat in de ondergrond van het plangebied aanwezig zou kunnen zijn.

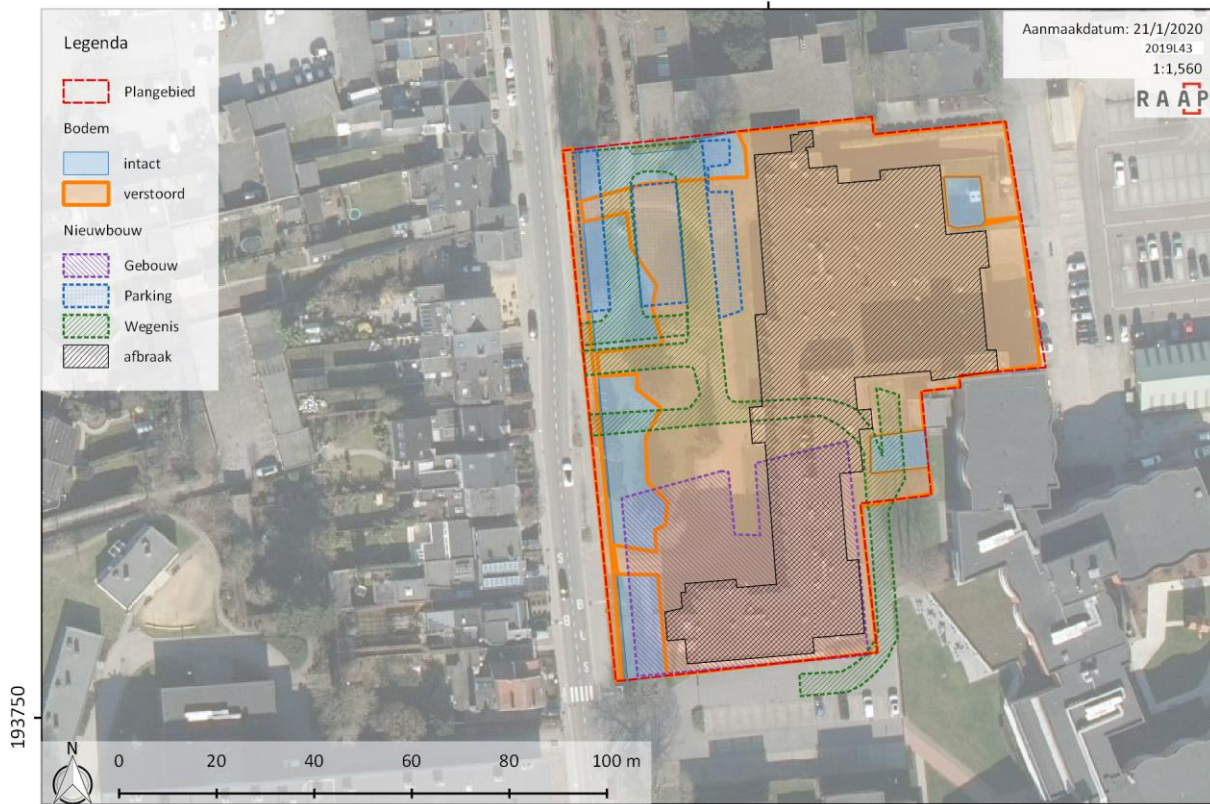
Kosten-baten gezien zou het uitvoeren van verder vooronderzoek niet de gewenste onderzoeksresultaten opleveren en dus niet te verantwoorden zijn. Omwille hiervan wordt er **geen verder archeologisch vooronderzoek** geadviseerd.

¹ De TAW hoogten waarop deze waarde is bepaald is terug te vinden op de bouwplannen (Figuur 1)

Figuur 1: Huidige situatie en het bouwplan van de nieuwe dagkliniek en het kinderdagverblijf met aanduiding van de bodemingrepen: de funderingen van het geplande ziekenhuis (oranje en lichtblauw), het af te breken ziekenhuis (geel), de te plaatsen funderingspalen (zwarte pijl), de te nivelleren zone (paars). De huidige TAW hoogten zijn in groen gemarkeerd, de toekomstige in zwart. (bron: M4 Architecten)

149250

Figuur 2: Overzichtsplan met aanduiding van de verstoorde zone door de bouw van twee ziekenhuizen (oranje) de potentieel intacte bodem (blauw) en de geplande ingrepen (bron: AGIV, 2018a; M4 architecten).

2 Programma van maatregelen

Gezien er geen verdere maatregelen voorzien worden, is er geen 'programma van maatregelen' nodig.

Ondanks dat er geen verdere maatregelen voorzien zijn, wordt er wel gewezen op de **meldingsplicht** die geldt bij de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in **Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet** van 12 juli 2013. Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.